

Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (drugi senat)

z dne 1. marca 2018*

„Predhodno odločanje – Območje svobode, varnosti in pravice – Uredba (EU) št. 650/2012 – Dedovanje in evropsko potrdilo o dedovanju – Področje uporabe – Možnost navedbe deleža preživelega zakonca na evropskem potrdilu o dedovanju“

V zadevi C-558/16,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 PDEU, ki ga je vložilo Kammergericht Berlin (višje deželno sodišče v Berlinu, Nemčija) z odločbo z dne 25. oktobra 2016, ki je na Sodišče prispela 3. novembra 2016, v postopku, ki ga je začela

Doris Margret Lisette Mahnkopf

ob udeležbi

Svena Mahnkopfa,

SODIŠČE (drugi senat),

v sestavi M. Ilešič, predsednik senata, A. Rosas, sodnik, C. Toader (poročevalka) in A. Prechal, sodnici, ter E. Jarašiūnas, sodnik,

generalni pravobranilec: M. Szpunar,

sodni tajnik: K. Malacek, administrator,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 4. oktobra 2017,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

- za nemško vlado T. Henze in M. Hellmann, agenta,
- za belgijsko vlado L. Van den Broeck, J. Van Holm in C. Pochet, agentke,
- za grško vlado G. Papadaki in K. Karavasili, agentki,
- za špansko vlado V. Ester Casas, agentka,
- za italijansko vlado G. Palmieri, agentka, skupaj s F. Di Matteom, avvocato dello Stato,
- za poljsko vlado B. Majczyna, agent,

* Jezik postopka: nemščina.

– za Evropsko komisijo M. Wilderspin in M. Heller, agenta,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalnega pravobranilca na obravnavi 13. decembra 2017

izreka naslednjo

Sodbo

- 1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago členov 1(1), 67(1) in 68(l) Uredbe (EU) št. 650/2012 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 4. julija 2012 o pristojnosti, pravu, ki se uporablja, priznavanju in izvrševanju odločb in sprejemljivosti in izvrševanju javnih listin v dednih zadevah ter uvedbi evropskega potrdila o dedovanju (UL 2012, L 201, str. 107).
- 2 Ta predlog je bil vložen v okviru postopka glede predloga za sestavo evropskega potrdila o dedovanju, ki ga je Doris Margret Lisette Mahnkopf začela po smrti svojega moža in ki se nanaša na dedovanje po njem.

Pravni okvir

Pravo Unije

Uredba št. 650/2012

- 3 V uvodnih izjavah 7, 9, 11, 12 in 71 Uredbe št. 650/2012 je navedeno:

„(7) Pravilno delovanje notranjega trga bi bilo treba omogočiti z odpravo ovir za prosto gibanje oseb, ki se danes srečujejo s težavami pri uveljavljanju svojih pravic pri dedovanju s čezmejnimi posledicami. V evropskem območju pravice morajo imeti državljani možnost vnaprej urediti svoje dedovanje. Učinkovito je treba zagotavljati pravice dedičev in volilijemnikov, drugih oseb, ki so blizu zapustniku, ter upnikov zapuščine.

[...]

(9) Področje uporabe te uredbe bi moralo zajemati vsa civilnopravna vprašanja glede dedovanja zapuščine po zapustniku, torej vse oblike prehoda premoženja, pravic in obveznosti zaradi smrti, ne glede na to, ali gre za prehod po volji zapustnika na podlagi razpolaganja za primer smrti ali za prehod z dedovanjem na podlagi zakona.

[...]

(11) Ta uredba bi se morala uporabljati samo za dedovanje, ne pa tudi za druga področja civilnega prava. Zaradi jasnosti bi morala biti nekatera vprašanja, ki bi jih bilo mogoče povezati z dednimi zadevami, izrecno izključena iz področja uporabe te uredbe.

(12) Ta uredba se tako ne bi smela uporabljati za vprašanja glede premoženjskopравnih razmerij med zakoncema, vključno s pogodbami o ureditvi premoženjskopравnih razmerij med zakoncema, kot jih poznajo nekateri pravni sistemi, kolikor te pogodbe ne urejajo dednih zadev, in vprašanja v zvezi s premoženjskopравno ureditvijo razmerij, ki imajo primerljiv učinek kot zakonska zveza. Organi, ki obravnavajo določeno dedovanje v skladu s to uredbo, pa bi morali glede na okoliščine

posameznega primera pri določanju zapuščine zapustnika in posameznih deležev upravičencev upoštevati likvidacijo premoženjskopравnih razmerij med zakoncema ali podobnih premoženjskopравnih razmerij zapustnika.

[...]

(71) Potrdilo bi moralo imeti enake učinke v vseh državah članicah. Samo po sebi ne bi smelo biti izvršilni naslov, imeti pa bi moralo dokazno moč, poleg tega bi se moralo zanj predpostavljati, da točno odraža elemente, ki so bili ugotovljeni po pravu, ki se uporablja za dedovanje, ali po katerem koli drugem pravu, ki se uporablja za posamezne elemente, kot je materialna veljavnost razpolaganja za primer smrti. [...]"

4 Člen 1 te uredbe, naslovljen „Področje uporabe“, določa:

„1. Ta uredba se uporablja v zadevah dedovanja. Ne uporablja pa se v davčnih, carinskih ali upravnih zadevah.

2. Iz področja uporabe te uredbe so izključeni:

[...]

(d) vprašanja v zvezi s premoženjskimi razmerji med zakoncema in premoženjskimi razmerji, ki imajo po pravu, ki se uporablja za takšna razmerja, primerljive učinke kot zakonska zveza;

[...]“.

5 Člen 3(1)(a) navedene uredbe pojem „dedovanje“ opredeljuje kot „dedovanje zapuščine po zapustniku in obsega vse oblike prehoda premoženja, pravic in obveznosti zaradi smrti, ne glede na to, ali gre za prehod na podlagi zapustnikovega razpolaganja za primer smrti ali za prehod z dedovanjem na podlagi zakona“.

6 Člen 21 te uredbe, ki določa splošno pravilo glede prava, ki se uporablja za dedovanje, v odstavku 1 določa:

„Če v tej uredbi ni določeno drugače, je pravo, ki se uporablja za celotno dedovanje, pravo države, v kateri je imel zapustnik ob smrti običajno prebivališče.“

7 Člen 22 Uredbe št. 650/2012, naslovljen „Izbira prava“, v prvem pododstavku odstavka 1 določa:

„Oseba lahko za pravo, ki ureja celotno dedovanje po njej, izbere pravo države, katere državljanstvo ima v času izbire ali ob smrti.“

8 Člen 23 te uredbe, naslovljen „Področje uporabe prava, ki se uporablja“, določa:

„1. Pravo, določeno v skladu s členom 21 ali členom 22, ureja celotno de[d]ovanje.

2. To pravo ureja zlasti:

[...]

(b) določitev upravičencev, njihovih deležev in obveznosti, ki jim jih je morda naložil zapustnik, ter določitev drugih dednih pravic, vključno z dednimi pravicami preživelega zakonca ali partnerja;

[...]“

- 9 Poglavje VI navedene uredbe, naslovljeno „Evropsko potrdilo o dedovanju“, zajema njene člene od 62 do 73. Člen 62 Uredbe št. 650/2012 določa:

„1. Ta uredba uvaja evropsko potrdilo o dedovanju (v nadaljnjem besedilu: potrdilo), ki se izda za uporabo v drugi državi članici in ima učinke, ki so navedeni v členu 69.

2. Uporaba potrdila ni obvezna.

3. Potrdilo ne nadomešča nacionalnih dokumentov, ki se za podobne namene uporabljajo v državah članicah. Vendar potrdilo, potem ko je bilo izdano za uporabo v drugi državi članici, učinkuje, kot je navedeno v členu 69, tudi v državi članici, katere organi so ga izdali v skladu s tem poglavjem.“

- 10 Člen 63 te uredbe, naslovljen „Namen potrdila“, v odstavkih 1 in 2 določa:

„1. Potrdilo je namenjeno dedičem, volilnojemnikom z neposrednimi pravicami v dedni zadevi [...], ki morajo v drugi državi članici dokazati svoj status ali uveljavljati svoje pravice kot dediči ali volilnojemniki [...].

2. Potrdilo se lahko uporablja zlasti, da se dokaže eno ali več od naslednjega:

(a) status in/ali pravice posameznega dediča oziroma volilnojemnika, omenjenega v potrdilu, in njihovi deleži na zapuščini;

(b) dodelitev določenega premoženja, ki je del zapuščine, dediču/dedičem oziroma volilnojemniku/volilnojemnikom, omenjenemu/omenjenim v potrdilu;

[...]“

- 11 Člen 65(3)(d) navedene uredbe določa:

„Zahteva [za potrdilo] vsebuje podatke, naštete v nadaljevanju, kolikor prosilec takšne podatke pozna in kolikor so potrebni za to, da lahko organ izdajatelj potrdi elemente, za katere prosilec želi, da se potrjuje; zahtevi se priložijo vse ustrezne listine bodisi v izvirniku bodisi kopije, ki izpolnjujejo pogoje, potrebne za ugotovitev njihove verodostojnosti, brez poseganja v člen 66(2):

[...]

(d) podatke o zapustnikovem zakoncu ali partnerju ter po potrebi bivšemu zakoncu/bivših zakoncih ali bivšemu partnerju/bivših partnerjih: priimek (po potrebi dekliški priimek), ime/imena, spol, datum in kraj rojstva, osebno stanje, državljanstvo, identifikacijsko številko (če obstaja) in naslov;

[...]“

- 12 Člen 67(1) te uredbe določa:

„Organ izdajatelj po postopku iz tega poglavja nemudoma izda potrdilo, ko so elementi, ki jih je treba potrditi, ugotovljeni po pravu, ki se uporablja za dedovanje, ali po katerem koli drugem pravu, ki se uporablja za posamezne elemente. Uporabi obrazec, sprejet po svetovalnem postopku iz člena 81(2). [...]“

13 Člen 68 Uredbe št. 650/2012, ki ureja vsebino potrdila, določa:

„Potrdilo vsebuje naslednje podatke, kolikor so potrebni za namen, za katerega se potrdilo izda:

[...]

(f) podatke o zapustniku: priimek (po potrebi priimek ob rojstvu), ime/imena, spol, datum in kraj rojstva, osebno stanje, državljanstvo, identifikacijsko številko (če obstaja), naslov v času smrti, datum in kraj smrti;

[...]

(h) podatek o tem, ali je zapustnik sklenil pogodbo o ureditvi premoženjskopравnih razmerij med zakoncema, ali po potrebi podatek o tem, ali je zapustnik sklenil pogodbo o ureditvi premoženjskopравnih razmerij glede razmerja, ki ima po pravu, ki se uporablja za takšna razmerja, primerljiv učinek kot zakonska zveza, in informacije o premoženjskem razmerju med zakoncema ali primerljivem premoženjskem razmerju;

[...]

(l) delež, ki pripada vsakemu, in po potrebi seznam pravic in/ali premoženja, ki pripadajo posameznemu dediču;

[...]“

14 Člen 69 te uredbe, naslovljen „Učinki potrdila“, določa:

„1. Potrdilo učinkuje v vseh državah članicah, ne da bi bil za to potreben kakšen poseben postopek.

2. Predpostavlja se, da potrdilo točno odraža elemente, ki so bili ugotovljeni po pravu, ki se uporablja za dedovanje, ali po katerem koli drugem pravu, ki se uporablja za posamezne elemente. Za osebo, ki [je] v potrdilu navedena kot dedič, volilojemnik, [...] se predpostavlja, da ima status, naveden v potrdilu, in/ali pravice ali pooblastila, navedena v potrdilu, in da ni nobenih drugih pogojev in/ali omejitev v zvezi s temi pravicami ali pooblastili, razen tistih, ki so navedeni v potrdilu.

[...]“

Uredba (EU) 2016/1103

15 V uvodnih izjavah 18 in 22 Uredbe Sveta (EU) 2016/1103 z dne 24. junija 2016 o izvajanju okrepljenega sodelovanja na področju pristojnosti, prava, ki se uporablja, ter priznavanja in izvrševanja odločb na področju premoženjskih razmerij med zakoncema (UL 2016, L 183, str. 1) je navedeno:

„(18) Področje uporabe te uredbe bi moralo zajemati vsa civilnopravna vprašanja premoženjskih razmerij med zakoncema, tako glede vsakodnevnega upravljanja premoženja zakoncev kot glede likvidacije njunih premoženjskih razmerij, zlasti ob razvezi ali smrti enega od zakoncev. [...]

[...]

(22) Ker preživninske obveznosti med zakoncema ureja Uredba Sveta (ES) št. 4/2009 [z dne 18. decembra 2008 o pristojnosti, pravu, ki se uporablja, priznavanju in izvrševanju sodnih odločb ter sodelovanju v preživninskih zadevah (UL 2009, L 7, str. 1)], bi jih bilo treba izvzeti iz področja uporabe te uredbe, enako pa velja za vprašanja, povezana z dedovanjem zapuščine po pokojnem zakoncu, saj jih ureja Uredba [št. 650/2012].“

16 Člen 1 te uredbe, naslovljen „Področje uporabe“, v odstavku 2(d) določa:

„Iz področja uporabe te uredbe so izključeni:

[...]

(d) dedovanje po pokojnem zakoncu“.

17 Člen 70 navedene uredbe, naslovljen „Začetek veljavnosti“, v drugem pododstavku odstavka 2 določa, da se ta uredba uporablja šele od 29. januarja 2019, razen nekaterih splošnih in končnih določb.

Nemško pravo

18 Člen 1371(1) Bürgerliches Gesetzbuch (civilni zakonik; v nadaljevanju: BGB) določa:

„Če premoženjskopravno razmerje preneha zaradi smrti zakonca, se skupno premoženje izravna tako, da se zakoniti delež preživelega zakonca poveča za eno četrtno dediščine; pri tem ni pomembno, ali sta zakonca dejansko ustvarila skupno premoženje.“

19 Člen 1931 BGB določa:

„1. Če preživeli zakonec deduje skupaj s sorodniki prvega dednega reda, ima kot zakoniti dedič pravico do četrtnine dediščine; če deduje skupaj s sorodniki drugega dednega reda ali s starimi starši, ima kot zakoniti dedič pravico do polovice dediščine. Če dedujejo skupaj stari starši in potomci starih staršev, preživelemu zakoncu tudi od druge polovice dediščine pripada delež, ki bi na podlagi člena 1926 pripadal potomcem.

[...]

3. [...] To ne vpliva na določbo člena 1371 BGB.

[...]“

Spor o glavni stvari in vprašanja za predhodno odločanje

20 Lutz Gerhard Mahnkopf je umrl 29. avgusta 2015. Na dan svoje smrti je bil poročen z D. M. L. Mahnkopf. Zakonca, ki sta bila nemška državljana, sta imela običajno prebivališče v Berlinu (Nemčija). Edina dediča zapustnika, ki ni razpolagal za primer smrti, sta bila njegova žena in njun edini sin.

21 Za zakonca je veljal mešani premoženjski režim zakoncev in nista sklenila pogodbe o ureditvi premoženjskopравниh razmerij. V zapuščino zapustnika poleg premoženja v Nemčiji spada tudi polovica solastniškega deleža na nepremičnini na Švedskem.

- 22 Amtsgericht Schöneberg (okrajno sodišče v Schönebergu, Nemčija), sodišče, pristojno za urejanje dedovanja L. G. Mahnkopfa, je na predlog D. M. L. Mahnkopf 30. maja 2016 izdalo nacionalno potrdilo o dedovanju, v skladu s katerim sta preživela žena in potomec na podlagi zakonitega dedovanja, določenega v nemškem pravu, dedovala vsak do ene polovice premoženja zapustnika. Predložitveno sodišče navaja, da dedni delež, dodeljen ženi, izhaja iz uporabe člena 1931(1) BGB, v skladu s katerim se zakoniti delež preživelega zakonca, ki je četrtnina, poveča za dodatno četrtnino, če sta zakonca živel v okviru mešanega premoženjskega režima, kot je razvidno iz člena 1371(1) BGB.
- 23 D. M. L. Mahnkopf je 16. junija 2016 od notarja zahtevala, naj na podlagi Uredbe št. 650/2012 izda evropsko potrdilo o dedovanju njej in njenemu sinu, ki sta v skladu z nacionalnim pravilom o zakonitem dedovanju sodediča vsak do polovice zapuščine. To potrdilo je želela uporabiti za prepis njune lastninske pravice na nepremičnini, ki leži na Švedskem. Ta notar je zahtevo D. M. L. Mahnkopf predložil Amtsgericht Schöneberg (okrajno sodišče v Schönebergu).
- 24 Navedeno sodišče je zahtevo za evropsko potrdilo o dedovanju zavrnilo z obrazložitvijo, da delež, dodeljen zapustnikovi ženi, glede ene četrtnine zapuščine temelji na dednopravni ureditvi, glede druge četrtnine zapuščine pa na premoženjskopravni ureditvi med zakoncema iz člena 1371(1) BGB. Vendar naj pravilo, na podlagi katerega je bila dodeljena zadnjenavedena četrtnina, ki se nanaša na premoženjskopravna razmerja med zakoncema, in ne na dedno pravo, ne bi spadalo na področje uporabe Uredbe št. 650/2012.
- 25 D. M. L. Mahnkopf je zoper to odločbo vložila pritožbo na Kammergericht Berlin (višje deželno sodišče v Berlinu, Nemčija). S to pritožbo je tudi dopolnila svoj prvotni predlog, s katerim je podredno prosila, naj se evropsko potrdilo o dedovanju izda z informativno navedbo njenih dednih pravic, ki glede četrtnine zapuščine temeljijo na mešanem premoženjskem režimu zakoncev.
- 26 Predložitveno sodišče navaja, da so mnenja v doktrini deljena glede vprašanja, ali je pravilo iz člena 1371(1) BGB pravilo iz režima dedovanja ali pravilo iz premoženjskega režima zakoncev. Ob upoštevanju njegovega cilja, to je delitev skupnega premoženja, kadar premoženjska skupnost preneha zaradi smrti enega od zakoncev, člen 1371(1) BGB ni pravilo v zadevah „dedovanja“ v smislu člena 1(1) Uredbe št. 650/2012. Po njegovem mnenju je treba pravilo, določeno v tej določbi, uporabiti vedno, kadar učinke zakonske zveze, vključno z vprašanji premoženjskih razmerij med zakoncema, ureja nemško pravo. Ta uporaba naj ne bi bila zagotovljena, če bi to pravilo opredelili kot pravilo dednega prava, saj bi bilo v takem primeru v skladu s členoma 21 in 22 Uredbe št. 650/2012 njegovo področje uporabe omejeno na položaje, v katerih dedovanje ureja nemško pravo.
- 27 Predložitveno sodišče tudi meni, da zaradi neobstoja harmonizacije določb o premoženjskih razmerjih med zakoncema v Uniji povečanja zakonitega dednega deleža preživelega zakonca, ki izhaja iz uporabe pravila na področju premoženjih razmerij med zakoncema, v obravnavanem primeru iz člena 1371(1) BGB, praviloma, niti kot povsem informativno, ni mogoče vključiti v evropsko potrdilo o dedovanju.
- 28 Vendar meni, da bi bilo to povečanje lahko navedeno v evropskem potrdilu o dedovanju, če se dedno pravo, ki se uporablja v skladu s členom 21 ali členom 22 Uredbe št. 650/2012, in pravo o premoženjskih razmerjih med zakoncema – ne glede na to, katero kolizijsko pravo se uporablja – določata na podlagi prava iste države članice. V obravnavanem primeru naj bi se pravo, ki se uporablja za dedovanje, in pravo, ki se uporablja za urejanje premoženjskih razmerij med zakoncema, določala izključno na podlagi nemškega prava.
- 29 Glede tega navedeno sodišče navaja, da naj bi izrazi, uporabljeni v členih 67(1) in 69(2) Uredbe št. 650/2012, v skladu s katerimi so elementi, ki jih je treba potrditi, ugotovljeni po pravu, ki se uporablja za dedovanje, „ali po katerem koli drugem pravu, ki se uporablja za posamezne elemente“, dopuščali tako razlago. To naj bi bilo utemeljeno tudi ob upoštevanju drugega stavka uvodne izjave 12 Uredbe št. 650/2012 in namena evropskega potrdila o dedovanju, ki je poenostavitev in pospešitev čezmejnega uveljavljanja dednih pravic.

30 V teh okoliščinah je Kammergericht Berlin (višje deželno sodišče v Berlinu) prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo ta vprašanja:

- „1. Ali je treba člen 1(1) Uredbe [št. 650/2012] razlagati tako, da se področje uporabe Uredbe (v zadevah dedovanja) nanaša tudi na določbe nacionalnega prava, ki, tako kot člen 1371(1) BGB, urejajo premoženjskopravna vprašanja po smrti zakonca z zvišanjem zakonitega dednega deleža preživelega zakonca?
2. Če je odgovor na prvo vprašanje nikalen, ali je treba člena 68, točka 1, in 67(1) Uredbe [št. 650/2012] razlagati tako, da se lahko dedni delež preživelega zakonca, četudi je delno posledica povečanja v skladu z določbo, ki ureja premoženjskopravna razmerja, kot je člen 1371(1) BGB, v celoti vključi v evropsko potrdilo o dedovanju?

Če je treba na to vprašanje načeloma odgovoriti nikalno, ali je temu vseeno mogoče izjemoma pritrčiti v primerih, kadar[:]

- (a) je potrdilo o dedovanju namenjeno zgolj uveljavljanju pravic dedičev v drugi državi članici glede premoženja zapustnika, ki se nahaja v tej državi, in
 - (b) se odločanje o vseh vprašanih, povezanih z dedno zadevo (člena 4 in 21 Uredbe [št. 650/2012]) in – neodvisno od tega, katero kolizijsko pravo se uporablja – vprašanja premoženjskopравnih razmerij med zakonci presoja na podlagi istega nacionalnega prava?
3. Ali je treba, če je odgovor na prvo in drugo vprašanje nikalen, člen 68, točka 1, Uredbe [št. 650/2012] razlagati tako, da se lahko na podlagi določbe, ki ureja premoženjskopravna razmerja, zvišani dedni delež preživelega zakonca kot celota – zaradi zvišanja pa zgolj informativno – vključi v evropsko potrdilo o dedovanju?“

Vprašanja za predhodno odločanje

Prvo vprašanje

- 31 Predložitveno sodišče želi s prvim vprašanjem v bistvu izvedeti, ali je treba člen 1(1) Uredbe št. 650/2012 razlagati tako, da na področje uporabe navedene uredbe spada nacionalna določba, kot je ta v postopku v glavni stvari, ki ob smrti enega od zakoncev določa pavšalno izravnavo skupnega premoženja s povečanjem dednega deleža preživelega zakonca.
- 32 Uvodoma je treba spomniti, da v skladu z ustaljeno sodno prakso Sodišča tako iz zahtev po enotni uporabi prava Unije kot iz načela enakosti izhaja, da je treba izraze določbe prava Unije, ki se za opredelitev smisla in obsega ne sklicuje posebej na pravo držav članic, navadno razlagati avtonomno in enotno v celotni Uniji (sodba z dne 18. oktobra 2016, Nikiforidis, C-135/15, EU:C:2016:774, točka 28 in navedena sodna praksa), in sicer ob upoštevanju ne le besedila te določbe, ampak tudi njenega okvira in cilja, ki ga uresničuje zadevna ureditev (glej med drugim sodbo z dne 18. maja 2017, Hummel Holding, C-617/15, EU:C:2017:390, točka 22 in navedena sodna praksa)
- 33 V skladu z besedilom člena 1(1) Uredbe št. 650/2012 se ta uporablja v zadevah dedovanja. V členu 1(2) te uredbe so taksativno naštetá področja, izključena iz področja uporabe zadnjenaavedene, med katerimi so v točki (d) te določbe „vprašanja v zvezi s premoženjskimi razmerji med zakoncema“. Člen 3(1)(a) navedene uredbe določa, da to dedovanje zajema „dedovanje zapuščine po zapustniku in obsega vse oblike prehoda premoženja, pravic in obveznosti zaradi smrti, ne glede na to, ali gre za prehod na podlagi zapustnikovega razpolaganja za primer smrti ali za prehod z dedovanjem na podlagi zakona“.
- 34 Iz uvodne izjave 9 Uredbe št. 650/2012 izhaja tudi, da bi moralo področje uporabe te uredbe zajemati vsa civilnopravna vprašanja glede dedovanja zapuščine po zapustniku.

- 35 Glede ciljev Uredbe št. 650/2012 je treba navesti, da se želi s to uredbo v skladu z njeno uvodno izjavo 7 omogočiti pravilno delovanje notranjega trga z odpravo ovir za prosto gibanje oseb, ki želijo uveljaviti svoje pravice iz čezmejnega dedovanja. Zlasti v evropskem območju pravice je treba učinkovito zagotavljati pravice dedičev in volilojemnikov, drugih oseb, ki so blizu zapustniku, ter upnikov zapuščine.
- 36 Za to Uredba št. 650/2012 določa sestavo evropskega potrdila o dedovanju, s katerim je treba vsakemu dediču, volilojemniku ali subjektu s pravico, omenjenemu v tem potrdilu, omogočiti, da v drugi državi članici dokaže svoj status in svoje dedne pravice (glej v tem smislu sodbo z dne 12. oktobra 2017, Kubicka, C-218/16, EU:C:2017:755, točka 59).
- 37 Glede konteksta zadevne določbe iz uvodnih izjav 11 in 12 Uredbe št. 650/2012 izhaja, da bi se morala ta uredba uporabljati samo za dedovanje, ne pa tudi za druga področja civilnega prava, zlasti ne glede premoženjskopравnih razmerij med zakoncema, vključno s pogodbami o ureditvi premoženjskopравnih razmerij med zakoncema, kot jih poznajo nekateri pravni sistemi, kolikor te pogodbe ne urejajo dednih zadev.
- 38 V obravnavanem primeru je iz predložitvene odločbe razvidno, da se v skladu s členom 1371(1) BGB v primeru prenehanja mešanega premoženjskega režima zakoncev (*Zugewinnngemeinschaft*) zakoniti delež preživelega zakonca ob delitvi skupnega premoženja poveča za dodatno četrtino.
- 39 Nemška vlada je v stališčih glede tega poudarila, da se ta določba nacionalnega prava o delitvi skupnega premoženja zakoncev uporablja samo v primeru prenehanja zakonske zveze zaradi smrti. Njen cilj naj bi bil pavšalna delitev premoženja, pridobljenega med trajanjem zakonske zveze, tako da se izravna prikrajšanje, ki izhaja iz prenehanja zakonitega mešanega premoženjskega režima zaradi smrti enega od zakoncev, ne da bi bilo tako treba natančno določiti sestavo in vrednost premoženja ob začetku in ob koncu zakonske zveze.
- 40 Kot je generalni pravobranilec navedel v točkah 78 in 93 sklepnih predlogov, se člen 1371(1) BGB v skladu s podatki, ki jih ima na voljo Sodišče, ne nanaša na razdelitev premoženja med zakoncema, ampak na vprašanje pravic preživelega zakonca glede elementov, ki so bili že všteti v zapuščinsko maso. V teh okoliščinah glavni namen te določbe očitno ni razdelitev premoženja ali delitev skupnega premoženja zakoncev, ampak določitev obsega dednega deleža, ki ga je treba dodeliti preživelemu zakoncu v razmerju do drugih dedičev. Taka določba se torej nanaša v glavnem na dedovanje po pokojnem zakoncu, in ne na premoženjska razmerja med zakoncema. Zato se nacionalno pravilo, kot je to v postopku v glavni stvari, nanaša na področje dedovanja v smislu Uredbe št. 650/2012.
- 41 Poleg tega ta razlaga ni v nasprotju s področjem uporabe Uredbe 2016/1103. Čeprav je bila namreč ta uredba v skladu z njeno uvodno izjavo 18 sprejeta za to, da se pokrijejo vsa civilnopravna vprašanja premoženjskih razmerij med zakoncema, tako glede vsakodnevnega upravljanja premoženja zakoncev kot glede likvidacije njunih premoženjskih razmerij, zlasti ob razvezi ali smrti enega od zakoncev, je v skladu z njenim členom 1(2)(d) iz njenega področja uporabe izrecno izključeno „dedovanje po pokojnem zakoncu“.
- 42 Nazadnje, kot je generalni pravobranilec med drugim tudi navedel v točki 102 sklepnih predlogov, opredelitev deleža, dodeljenega preživelemu zakoncu na podlagi določbe nacionalnega prava, kot je člen 1371(1) BGB, kot dednega deleža omogoča, da se podatki o navedenem deležu navedejo na evropskem potrdilu o dedovanju z vsemi učinki, opisanimi v členu 69 Uredbe št. 650/2012. V skladu s členom 69(1) te uredbe evropsko potrdilo o dedovanju učinkuje v vseh državah članicah, ne da bi bil za to potreben kakšen poseben postopek. V odstavku 2 tega člena je določeno, da se za osebo, ki je v potrdilu navedena kot volilojemnik, predpostavlja, da ima status in pravice, navedene v tem potrdilu, in da ni nobenih drugih pogojev in/ali omejitev v zvezi s temi pravicami, razen tistih, ki so navedeni v omenjenem potrdilu (sodba z dne 12. oktobra 2017, Kubicka, C-218/16, EU:C:2017:755, točka 60).

- 43 Ugotoviti je torej treba, da bi bilo uresničevanje ciljev evropskega potrdila o dedovanju znatno ovirano v položaju, kot je ta v postopku v glavni stvari, če v navedenem potrdilu ne bi bilo vseh podatkov o pravicah preživelega zakonca do zapuščinske mase.
- 44 Glede na zgornje preudarke je treba na prvo vprašanje odgovoriti, da je treba člen 1(1) Uredbe št. 650/2012 razlagati tako, da na področje uporabe navedene uredbe spada nacionalna določba, kot je ta v postopku v glavni stvari, ki ob smrti enega od zakoncev določa pavšalno izravnavo skupnega premoženja s povečanjem dednega deleža preživelega zakonca.

Drugo in tretje vprašanje

- 45 Na drugo in tretje vprašanje ob upoštevanju odgovora na prvo vprašanje ni treba odgovoriti.

Stroški

- 46 Ker je ta postopek za stranki v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (drugi senat) razsodilo:

Člen 1(1) Uredbe (EU) št. 650/2012 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 4. julija 2012 o pristojnosti, pravu, ki se uporablja, priznavanju in izvrševanju odločb in sprejemljivosti in izvrševanju javnih listin v dednih zadevah ter uvedbi evropskega potrdila o dedovanju je treba razlagati tako, da na področje uporabe navedene uredbe spada nacionalna določba, kot je ta v postopku v glavni stvari, ki ob smrti enega od zakoncev določa pavšalno izravnavo skupnega premoženja s povečanjem dednega deleža preživelega zakonca.

Podpisi